

تلاشی برای یادگیری با هم زندگی کردن

مهدی سلمانی رحیمی

قصه‌های دهکده‌ی جهانی همواره شنیدنی و جذاب هستند. قصه‌های روزهایی که رشد فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی مردمان جهان را چون اهالی دهکده‌ای به هم نزدیک و از حال هم با خبر کرده است. قصه‌هایی که شاید در گذشته، رؤیا بودند و هر روز که می‌گذرد، واقعی‌تر می‌شوند. اما نزدیکی خبری، تنها ویژگی مردمان یک دهکده نیست. دنیای ما برای کوچک شدن، نزدیک شدن و صمیمی‌تر شدن، نیازمند مردمی با فهم عمیق از تنوع فرهنگی انسان است. کسانی که آموخته‌اند چگونه صلح‌جویانه زندگی کنند، چگونه بگویند و بشنوند و چگونه برای دردهای مشترک، درمانی مشترک بیابند. رسیدن به چنین مردمانی جز با آموزش جوانان و نوجوانان امری میسر نیست و این آرمان بنیان‌گذاران طرح Mondialogo است.

Mondialogo عنوان پروژه‌ی مشترک سازمان آموزشی، علمی، فرهنگی سازمان ملل متحد، یونسکو، و شرکتی آلمانی است که از پاییز سال ۲۰۰۳ میلادی آغاز شده است. هدف اصلی این طرح، تشویق جوانان برای ترویج گفت‌وگو و تبادل بین فرهنگ‌هاست و در چارچوب برنامه‌های ویژه‌ی گفت‌وگوی تمدن‌های سازمان ملل متحد پی‌ریزی شده است.

برنامه‌ی Mondialogo سه رکن اساسی دارد: مسابقه‌ی مدرسه، جایزه‌ی مهندسی و سامانه‌ی اینترنتی و جایزه‌ی مهندسی ویژه‌ی دانشجویان رشته‌های مهندسی، برای ارائه‌ی راهکارهای مهندسی جهت مشکلات دنیا. دانشجویان در این طرح باید با تشکیل تیم‌هایی از اتباع کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، برای حل موضوعی خاص از مشکلات پیش‌روی جهان، با توجه به رشته‌ی تحصیلی خود، راهکاری بیندیشند.

اما مسابقه‌ی مدرسه، ویژه‌ی همه‌ی دانش‌آموزان ۱۴ تا ۱۸ ساله است که طی آن باید با تعریف پروژه‌ای مشترک با مدرسه‌ای در کشور دیگر (و ترجیحاً قاره‌ای دیگر)، توانایی‌های فرهنگی خود را اعتلا بخشند.

بستر اینترنتی مناسب آماده شده نیز کمک می‌کند تا شرکت‌کنندگان هر دو مسابقه، بیشتر و بهتر با افکار یک‌دیگر آشنا شوند و تیم‌های قوی‌تری تشکیل دهند. مسئولان برنامه کوشیده‌اند سامانه‌ی اینترنتی را به مثابه مهم‌ترین ابزار ارتباطی اعضا، برای شرکت تعداد بیشتری از دانش‌آموزان کشورهای گوناگون طراحی

M
o
n
d
i
a
l
o
g
o

جوانی که بخواهد در آینده دردی از آلام انسان را تسکین دهد، امروز بی شک نیازمند آشناسازی با دغدغه‌های جهانی است

کنند. ارزان و در دسترس بودن اینترنت برای بسیاری از دانش‌آموزان دنیا، امکان آشناسازی با هم‌قطاران از ملل گوناگون را آسان‌تر از هر زمان دیگری کرده است.

مسئولان طرح در دعوت‌نامه‌ی مسابقه از معلمان مدارس می‌خواهند با کمک به آنان در مسیر پیش‌رو، دانش‌آموزان را به شرکت در این مسابقه ترغیب کنند تا با این تجربه، در آینده، سفیرانی باشند که ضمن شناخت عمیق از فرهنگ خود، در برابر سایر فرهنگ‌ها نیز از انعطاف‌پذیری لازم برخوردار باشند.

اولین دوره‌ی این مسابقه در سال تحصیلی ۲۰۰۳-۲۰۰۴ برگزار شد و دانش‌آموزان برگزیده‌ی آن نیز برای آشنایی با یک‌دیگر، سپتامبر ۲۰۰۴ در اجلاسی در بارسلون اسپانیا گرد هم آمدند.

دومین دوره‌ی این مسابقه با تغییراتی در سال تحصیلی ۲۰۰۵-۲۰۰۶ برگزار شد. مسابقه با مراحل اولیه‌ی ثبت نام تیم‌ها و انتخاب یار خارجی از ژانویه‌ی سال ۲۰۰۶ آغاز شد و با برگزاری دومین گردهم‌آیی دانش‌آموزان برگزیده در نوامبر سال ۲۰۰۶ در رم به کار خود پایان داد.

Mondialogo در طول دو دوره برگزاری، گام‌های مؤثری برای تقویت روحیه‌ی گفت‌وگو در میان جوانان، ارتقای کیفیت آموزشی و توانایی‌های حرفه‌ای معلمان برداشته است. به طوری که امروز کمتر برنامه‌ی مشابهی را با این حجم و تنوع گسترده‌ی مخاطبان می‌توان یافت.

تیم‌های دانش‌آموزی حاضر در طرح می‌توانند بین ۴ تا ۳۰ نفر دانش‌آموز از هر مدرسه داشته باشند و در صورت وجود تعداد بیشتر علاقه‌مندان، مسئولان یک مرکز آموزشی می‌توانند بیش از یک تیم را برای شرکت در مسابقه معرفی کنند. هر تیم را یکی از معلمان مدرسه سرپرستی می‌کند و هر معلم می‌تواند سرپرستی بیش از یک تیم را به عهده بگیرد. پس از این مرحله، هر مدرسه مشخصات مدرسه‌ی

همکار خود را همراه با مستندات طرح و راهنمای شرکت در آن، از طریق پست دریافت می‌کند.

پس از مشخص شدن یار خارجی، اعضای تیم‌ها دو هفته فرصت دارند از طریق ای‌میل یا تلفن، نامبر و حتی نامه، با یک‌دیگر ارتباط برقرار کنند و در مورد موضوعی برای گفت‌وگو، کار و مطالعه، به توافق برسند. در این مرحله، تیم‌ها باید زمان‌بندی مشخصی برای انجام دادن پروژه‌ی مشترک خود تهیه کنند. با ارتباط مستمر دو گروه دانش‌آموزان و معلمان از راه‌های گوناگون، پروژه نهایی می‌شود و پس از آن تیم‌ها باید برای انتخاب روش ارائه‌ی آن با یک‌دیگر به توافق برسند و سرانجام، نتایج را به طور مستقل یا مشترک، به یونسکو ارسال دارند. هیئت داوران از میان پروژه‌های ارسال شده، برترین‌ها را انتخاب و برای شرکت در گردهم‌آیی دعوت می‌کند. در پایان گردهم‌آیی سه تیم برگزیده انتخاب می‌شوند و هدایایی دریافت می‌کنند.

در صورتی که مدرسه‌ای نتواند با مدرسه‌ی همکار تعیین شده ارتباط برقرار سازد، می‌تواند از مسئولان Mondialogo در یونسکو کمک بخواهد و در صورت نیاز، همکار خود را تغییر دهد.

Mondialogo بر این باور است که گفت‌وگوی بین فرهنگ‌ها به جنبه‌های متعددی از گذشته و حال انسان مربوط است. زمینه‌ی گفت‌وگو و فعالیت دانش‌آموزان دو مدرسه، که در مذاکرات اولیه به توافق می‌رسند، دایره‌ی وسیعی را در برمی‌گیرد: از صلح تا موسیقی، از حقوق بشر تا رفع کلیشه‌ها، از ورزش تا توسعه یا حتی از سینما تا منابع طبیعی.

پس از تعیین زمینه‌ی کاری، این بار دانش‌آموزان فرصت دارند در گفت‌وگو با دوستان خود از مدرسه‌ی همکار در مورد راهکاری اجرایی برای موضوع به توافق برسند. این راهکار گسترده‌ی وسیعی از انتشار یک مجله تا نوشتن یک

نمایش نامه یا تهیه‌ی مجموعه‌ای از پوسترها یا حتی طراحی یک بازی بین فرهنگی را شامل می‌شود. تهیه‌ی یک قطعه موسیقی، طراحی لباس یا زیورآلات یا ساخت فیلم یا تأسیس یک وب‌سایت مشترک هم به مثابه پروژه‌ی مشترک در دستور کار قرار دارد.

رشد خلاقیت و تخیل دانش‌آموزان در چارچوبی مبتنی بر فهم متقابل فرهنگی، از مهم‌ترین اهداف این برنامه است. بنابراین داوران مسابقه همواره از افکار و پیشنهادهای جدید استقبال می‌کنند.

در برنامه ریزی برای انجام دادن این پروژه‌ی مشترک، باید سه بعد عمیقاً مورد توجه قرار گیرد. ۱. من (I): دانش‌آموزان هر کشور باید با مطالعه و جستجو، درباره‌ی فرهنگ خود مطالب بیشتری فراگیرند.

۲. تو (You): دانش‌آموزان هر مدرسه باید بیشتر با فرهنگ کشور مدرسه‌ی همکارشان آشنا شوند.

۳. ما (We): سرانجام، باید در مورد موضوعی با هدف گفت‌وگوی عمیق بین فرهنگی به توافق برسند.

Mondialogo نمونه‌ی بی‌نظیری از خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات به آموزش است. در این برنامه، مهم‌ترین نقش یونسکو فراهم آوردن بسترهای ارتباطی برای اهداف آموزشی است. پایگاه مرکزی مسابقه به نشانی

<http://www.Mondialogo.org/school-contest>

اصلی‌ترین بستر ارتباطی تیم هاست. نقشه‌ی زیبایی از جهان، که محل اقامت تیم‌های گوناگون و همکاران آنان را نشان می‌دهد، یکی از این بخش‌هاست. کاربران سایت از طریق پیوندهای این نقشه می‌توانند هر لحظه از آخرین تحولات تیم‌ها مطلع شوند.

علاوه بر نقشه، برای هر تیم یک صفحه‌ی اینترنتی در نظر گرفته شده است. دانش‌آموزان هر مدرسه می‌توانند در این صفحه، مدرسه‌ی خود را معرفی کنند و از برنامه‌ها و ویژگی‌هایش بگویند. صفحات ویژه‌ی هر مدرسه به دانش‌آموزان درگیر طرح، امکان می‌دهد از ویژگی‌های فرهنگی تاریخی و روز کشور خود بگویند و به کمک تصاویر، مدرسه خود را نیز بهتر معرفی کنند.

تالارهای گفت‌وگو (Forum) یکی دیگر از

امکانات پایگاه اینترنتی Mondialogo است. دانش‌آموزان شرکت‌کننده در این تالارها می‌آموزند که چگونه دغدغه‌ها و ایده‌های خود را برای یک بحث بین‌المللی آماده سازند. تالارهای گفت‌وگو فضایی است که در آن می‌توان از ایده‌های سایر گروه‌هایی که روی موضوعات مشابهی کار می‌کنند، بهره‌مند شد. هرچه اعضای گروه از نظرهای بیشتری از گوشه گوشه‌ی جهان بهره‌مند شوند نزد هیئت داوران امتیاز بالاتری خواهند داشت.

مجله‌های اینترنتی، در حکم یکی از امکانات رسانه‌ای شبکه‌ها، در سال‌های اخیر مخاطبان خود را پیدا کرده‌اند. یونسکو از این ابزار هم به صورت رابطی میان خود و فعالان Mondialogo بهره‌می‌گیرد و هرچند گاه، ویژه‌نامه‌ای منتشر و از طریق ای‌میل برای همه‌ی مخاطبان طرح ارسال می‌کند.

سایت Mondialogo سرشار از ایده‌های جذاب برای درک مفهوم جهانی شدن است. جوانی که بخواهد در آینده دردی از آلام انسان را تسکین دهد، امروز بی‌شک نیازمند آشناسدن با دغدغه‌های جهانی است. این سایت سرشار از پیوندهای مفید برای مطالعه‌ی مستند در مورد موضوعاتی از قبیل راه‌های از کلیشه‌ها، بی‌عدالتی و نژادپرستی، صلح و نفی خشونت، میراث و هویت جهانی، جهانی شدن و تنوع فرهنگی، مهاجرت در قرن بیست و یکم، اهداف توسعه‌ی هزاره‌ی ملل متحد، دهه‌ی آموزش برای توسعه‌ی پایدار، هنر و خلاقیت است.

گزارش کاملی نیز از فعالیت‌های انجام شده در طول گردهم‌آیی برگزیدگان سال ۲۰۰۶ در رم، روی این سایت قرار گرفته است.

در یک کلام، Mondialogo نمونه‌ای از استفاده از فناوری ارتباطات برای نزدیک‌تر کردن مردمان زمین است. یونسکو در این طرح می‌کوشد تا جلوه‌هایی از آموزش در دهکده‌ای جهانی را به نمایش گذارد. گشت‌وگذار اینترنتی در Mondialogo برای همه‌ی معلمان فرصتی است تا با دغدغه‌های آموزش و پرورش جهان آشناتر شوند و به تربیت جوانانی تأثیرگذار در دنیای آینده بیشتر بیندیشند.

دانش‌آموزان و مدارس ایرانی نیز در این برنامه حضوری نسبتاً فعالانه داشتند؛ به طوری که از میان ۲۵ گروه برگزیده‌ی نهایی، دو تیم از مدارس ایرانی حضور داشتند.